

..אשה לבד" סיפורה האישי והאמיתי

של נעמי גל * סימן קריאה" כתב

עת מרענן ומעורר * חרוזים קלים

על בעיות כלכלה מעיקות

הכותרת בעיות כבדות בשפה קלה — תפי קיד המחשלה במשק, שבו הוא קורא תגר על אופן ניהולו של המשק הישראלי. ספר זה, הכופר בקיומו של מדע הכלכלה ובעוצמה המוענקת לבוגרי המחלקות לכלכלה באוניברסיטאות, בניהולו ובעיצובו של המשק הישראלי, מובא עם איורים בי חרוזים מאת **דידי מנוסי**, שיש בהם כדי להבהיר בעיני הקורא לא מעט מתיסבור כות הכלכלה הישראלית, הכלכלה בכלל. למשל, הפרק שכותרתו המעורבות הגדולה של המחשלה בחיי המשק נפתח בהבהרה נוסח מנוסי: "אם תיתן לי 51 אחוז / (אמרה הממשלה) תזכה לקצוץ / ולהל / וואת מועדפות ולכל השאר / ותהיה מיפי / על באמת מאושר. // אם לא תיתן לי 51 אחוז / (אמרה הממשלה) לא תוכל לזוז / ולא תוכל להרוויח ולא תוכל לצמצם / אפילו אם יש לך כישר ומחז' // או נתתי לממשלה 51 אחוז / (אמר המשקיען מיכה ובוזו) / ובמקום להיות תעשיין ו / יוצר / הפכתי לסקרד מאנשי החצר..."

אחרי פתיח שכזה, מכה אריאלי, בעזרת הנחותיה של הכלכלה, את כל שמתרחש במשק הישראלי.

בסיפורו מפענח אריאלי את הסבך הי רעיוני, מבהיר את ההבדל בין בעלות ל שליטה, שולל את המעורבות הגדולה של הממשלה בחיי המשק, שואל את המה והי איך במדיניות הכלכלית, מציע הצעות מהפכניות לפיתרון, תוך שהוא שב וכופר בכל השכלכלנים מאמינים בו כיום. את תורתו של אריאלי מתרגם מנוסי לחרוזים, וכותב: "כל תיכונן משקי / מתנודד על כרעיו / מזכיר את סלפור / העו והרב: // שתחילה הוכנסה / לבניין — וטכשיו / היא מנגנו יוצאת / לשימחת תרשכיו //

מורדי-כלכלי אריאלי נגד כוב הכלכלנים

אלא מה, כנמשל / שיפה מתחרו, / לא אנהנו רבית — / אנהנו העו' ולכו, כל מי שחרד לגורל המשק הישראלי, מומלץ לו לרכוש את הספר, הכופר בכל העיקר הכלכלי והמשקי, שעליו מבוססים חיינו, מזה שנות דור.

• אריאל אריאלי — בעיות כבדות בשפה קלה — תפקיד הממשלה במשק + איורים בחרוזים מאת דידי מנוסי: הוצאת דומינו; 151 עמודים (כריכה קשה).

נה בעיתונים שונים, משום כוב תרגומי של מתרגם שלא נועד ליושר שהשירה תובעת גם מתרגמה. כאן אולי המקום, להזכיר למונים על צינור הכתבים בשטחים הכבושים, את הסיפור המופלא של כיצד נשתמרו שיריו של מאנדלשטאם, ברוסיה הסטאליסטית, למרות רדיפותיו של הרודן. הקטע של **יגאל תומרקין** מתחילת מתייחס לבעיית איקרות ובירעם (כך גם שער סימן קריאה 15) ושאר קטעיו של

משורר מנדלשטאם משל רוסי לשירת השטחים

אמן זה, חמשת עיבודיו של ניסים קרדי רון לשירים מאת רוברט לואל, הם נסיון של מבקר עקר, להצמיח שירה פרי זרעם של משוררי אמת. שיריו של העורך, יוסף שרון, אמינים ואיכותיים יותר מאשר ביקורתו לספר שיריו האחרון של מאיר ויזלטיר (מוצא אל הים), כמו השורה שבה הוא אומר: "אמר לי אתה / איך אפשר לחלוק ארבה לשירת עם אחר?"

בדומה לחוברת עכשוו האחרונה, קיים דבריה מאוד מעורר ומרענן במסירת כתביעת מוסודים לידיהם של עורכים אורחים, ויוסף שרון הצליח במלאכתו. מה עוד, שעלה בידו להביא גם מימד פור ליטי עכשווי חזק לחוברת שאותה ערך.

עיון

כפירה

אריאל אריאלי אינו דמות חדשה בי משק ובכלכלה הישראלים. באמצע שנות ה'60 פירסם ספר שעורר את כעסם של קברניטי הכלכלה והמשק המפא"יניקים, למרות היותו אחד מבכירי העובדים בשיר רות הציבור (ממונה על הכנסות המדינה ומזכיר ועדת השרים לענייני כלכלה). בחודש שעבר פירסם אריאלי ספר תחת

הבויותיה, מהפריחה ועד לרצע שבו "האזכה הופכת להיות עינוי כלכלה" היא ממליצה על שיטותיה היא לגירוש דיבוק האהבה, כאשר הוא מקשה על החיים "חישבי עליו כעל נבל-רשאי-שקרן-אדיפוס וכעיקר כעל אדם בלי שיפת מעם מוב: עיכבה, הוא עוב אותך" גל מספרת על רומנים עם גברים נשאים, ועל שמם גנובים אינם מתוקים. היא מספרת על המעלות והחסרונות שבג דול ילדים לבד, על בדידות וצפיפות.

אשה לבד הוא סיפור פשוט, שימושי, איכותי בפשטותו. הוא חושף ומציג חתיכת חיים אמיתית, יותר מכל הספרות שאותה מצופף סופר כ**אהוד בן-עזר** בעשרות ספרים (ראה: החוויה הישראלית). גילוי הלב של נעמי גל עובר באמינותו על ניסיונות אחרים שנעשו באחרונה מצד נשים בודדות להעלות את בעיותיהן על הגייר. ליד שירי הבוסר האינפנטיליים של דוברת משרדהבריאות **דבורה גנני-גלעד** שיפורסמו באחרונה, נעמי גל היא כמו שייקספיר לעומת כתובול בעיתון-צהר ריים ולונדוני, וגם מעבר להשוואות לא צודקות אלה של גל מול גנני-גלעד — היא מוכשרת, אמיתית ואמינה. אשה לבד אינו ספרות טהורה, אבל זה סיפורה הבלעדי, האמיתי והאמין של נעמי גל.

כתבי-עת

סימן קריאה

חוברת 15 של כתבי-עת סימן קריאה נערכה, בניגוד לקודמותיה, בידי המשורר הצעיר **יוסף שרון** והוקדשה ברובה לשי רה ולבעיות של שירה.

במקום מאמר מערכת, מביאה החוברת חלק מרשימת הספרים שנאסרו בשטחים הכבושים, רשימה הרחוקה מלהעניק כבוד לתרבות שאותה מייצגים בשטחים הכבושים רימוני-העשן של צה"ל, לרשימה זו מצרפת רשימה של התעשיין והמשורר **אורי ברנשטיין**, המבקר בקיצוניות את הצנזורה הישראלית התרבותית (וכך אנהנו עורכים עברים רשימת מוקצות של ספי ריב, מונעים מידע, איכרים על הדיבור, מצמצמים את ההתבססות... אנהנו יהיה דים שעברנו כל כך הרבה שריפות ספרים, כל כך הרבה דיכוי תרבות ודת, אנהנו אלה המגבילים והמנעים והמחרמים ספי רות...")

עורך החוברת חושף, ברשימה הנושאת את הכותרת על עניינים שאינם רק שלי, את עמדותיו השיריות, שהן מוצקות בחלי קן ומתפוררות בחלקן האחר. שיר מתוך סיכומים באון חשבון מאת המשורר הקשוי **שמעון הלמן**, ממשיך מסה זאת ("הלא רק זה עתה ראיתי כמת יאת: כנו / ליכלוכים מערה את מעיני משירי שיר...") המבקר ניסים קרדי רון מביא ניתוח קליל לשירים של **מרדכי גרמון**, **יוסף יחזקאל**, **דן ערמון**, מאיר ויזלטיר ושיר מאת **פינחס שדה**.

בחום בהן מביא תחת הכותרת יפו, ניסיון של שירטוט נוף תרבותי של עיר זו, הנקרא כטיוול בעקבות רעיונות של **עמוס קינן**, בלא המקוריות שלו. מחזור שירים מאת המשורר המצרייטוני **קונסט מנמינוס קוואפי**, בתרגומו של **שמעון הלמן**, מחזק את העוצמה השירית של החוברת. לעומתו, מנסה **חנן חבר** להבין את הקדחת שהיתה אשתקד בישראל מ סביב לסיפורה של **אניטה שפירא** ברל. מחזור השירים המתורגם של **אוסטין מאנדלשטאם**, המשורר הרוסי החשוב, אינו עובר בעוצמתו מרוסית לגיורה העברית של **עמוס קינן**, בנו של המתרגם גם המעלה שלמה **דלקמן**. תרגומו של עמוס קינן על כך, שמתרגמי אבות אכלו עוצמה ושינוי בניס יקהו. יש בתרגו מיו מרוסית לעברית, אשר מופיעים באחרון

• סימן קריאה, רבעון מעורב לספרות; עורך קבוע: מנחם פרי; עורך: יוסף שרון; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 104 עמודים; עטיפה: יגאל תומרקין (כריכה רכה).

סור מישחק תאוה מסתיים ב"הרוכב רכון קרימה כאכיר התוקף בחניתו אויב אשר הוא לבדו מנגל לראת..."

מישחק תאוה הוא ספר פורנוגרפי ולא ספרותי, מעין מארקוזה פופולארי, המיועד לתושבי ארצות-הברית של סוף המאה העשרים, אולי ישנן בספר איכויות סיפרותיות כלשהן, אלא שקשה להבחין בהן, בצל האיכויות המיניות המועמסות עליו.

יחד עם זאת, זהו ספר קריא, בדומה לשאר ספריו המוריים והפחות מוריים של יוני קושינסקי. ספר שקריאתו לא משנה לקורא אשה לבד, אם מדובר בפלאגיאטים של קושינסקי הסופר, המחווירים בצל הרי מיסגלים המרצפים את הספר מראשיתו ועד לסופו.

מקור

אשה לבד

מעט מאוד ספרות ישראלית כעלת ערך סגולי, המטפלת בעולם האשה, פורסמה בי ישראל. באחרונה ראהאר ספר תחת הכותרת אשה לבד מאת העיתונאית **נעמי גל**. ספר זה, המתאר את עולמה של גל כאשה ערקה בגפה ומגדלת את ילדיה, הוא בעל ערכים אותנטיים שהימרות הספרותית-תרבותית אינן מכסות עליהם.

אשה לבד מביא תמונת-מצב של עולם זה, מבעד לכותרות כמו הלחץ החברתי, דימוי עצמי בגובה השטיח, הופשבוט גנוב, אשת קריירה, ראית גם גברים לבד, את יוזמת, אולימפיאדת גכי הרגש, רחוב אחורי, אהבת נשים ואם לא נשואה (למי רות הכל).

הספר, החושף עולם זה בלא יומרות, מביא פן מתוך החיים הישראלים בתאר-

עיתונאית גל אמיתית ואמינה

רים בעלי כושר אמינות, כמו: "הכרתי אי אלה נשים עתה לא יבית ולא חבריות כמוהן, אך היו בטוחות ביספיון ובחוכמי מתן..." גל ממשיכה ומספרת על "גברים שהצניבו, שנתנו לי להרגיש פילדה מיפי שיה". היא אינה חוששת להציג עולם של בדידות, בדידות מתוך בחירה. גל מספרת על גברים בודדים, ועל חברה המכנה אותם "גברים איטימיים" וחושפת את חששותיה מהסוג ההפוך של גברים, אלה שהיא מפעילה עליהם את רצונותיה, "באמצעות הכינים שלו שגמזאות כמים גלי".

באותה פשוט שבה מתארת גל את עולמה, היא חושפת את צפונות המין שלה, כשהיא מתייחסת לנושא האשה המ שחררת והאורגזמה, ומזכירה לקוראה כי חלפה לה תקופת "הימים שבהם הגברת הפקצאה היתה אימרת לבחור ליכה יאנו שמהה שנהנית..." גל מספרת על התא-

• נעמי גל — אשה לבד; הוצאת כי תן; 154 עמודים (כריכה רכה).